

DE CENSIBUS, EXACTIONIBUS, ET PROCURATIONIBUS.

TITULUS XIII.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Religiosi subire tenentur onera que incumbant Ecclesiis per eos ante hoc Concilium acquisitis; nisi privilegio, exemptione, vel alia iusta causa iuventur: qua privilegia vel exemptiones non jurentur in Ecclesiis post Concilium acquirendis. Hoc dicit. Joan. And.

Um sit natura consonum illos non reculare onera, qui rerum commoda complectuntur, hac in perpetuum vultura Constitutione sancimus, ut Religiosi quicumque pro Monasteriis, & Ecclesiis, que ad eos quocunque sunt titulo devoluta, procuraciones Legatorum Sedis Apostolicæ, ac jura Episcopalia, & alia præstari pro ipsis antequam ad eos pervenissent, solita promptè solvere studeant, nisi forsitan Sedis Apostolicæ privilegio, exemptione, vel alia causa legitima, ab his se valeant excusare. Privilegia verò, seu exemptiones hujusmodi ad Monasteria, seu Ecclesias, que ad eos obvenire continget, in posterum volumus non extendi.

II. IDEM.

Ponis quædam gravamina, que Prælati inferebant exemptis, præcipue Cisterciensibus, & illa fieri prohibet; statuens, quod Episcopi, qui in Monasteriis Cisterciensium Ordinis charitativè procurantur, sint contenti cibariis, que per illos sibi ministrantur. Si vero procurantur ex debito, ipsi volentibus carnes ministrari debent extra septa Monasterii, vel saltem extra portam, que dicitur Regularis. Ipsorum etiam Eleemosynarum fragmenta mensuram passim pauperibus erogari. Hoc dicit. Joan. And.

AD nostrum (quod dolentes referimus) pervenit auditum, quod Ecclesiarum Prælati ad Monasteria Cisterciensium Ordinis accedentes, licet ab eis charitativè recipiantur, & eis curialiter necessaria ministrantur, cibis tamen regularibus non contenti, contra privilegia dicti Ordinis carnes petunt: & si eis non ministrantur, auferunt violentè. Et licet in locis eisdem hiant eleemosynas competentes, ipsi tamen Prælati ipsis Religiosis invitæ alias eleemosynas faciunt, etiam in aliquibus locis, in quibus procuraciones non habent, de consuetudine, vel de jure. Pro equitatis quoque ferrandis, licet ferris non egeant, & coci eorum sui officii ratione pecuniam exigunt & extorquent; nec compositiones super procuraciones inter Prælatos ipsos, & eos initas eis servant. Ipsi etiam in recipiendis procuracionibus ita graves existunt, quod ipsi in eorum Monasteriis & Ecclesiis procuraciones recipientibus, longi temporis victum brevis hora consumunt: & dum procuraciones recipiunt, canes venaticos, falcones & accipitres secum habent. Et nisi voluntati fatistat eorum, valvæ Monasteriorum, seu Ecclesiarum per violentiam sæpe franguntur, & ornamenta Ecclesiæ exportantur; plurisque procuraciones recipiunt una die Sedis Apostolicæ privilegio non suffulti, interdum in pecunia numerata, visitationis etiam officio non impenso, & occasione dictarum procuracionum, iidem Prælati ab ipsis frequenter exigunt, que illis solvere non tenentur, intolerabilia eisdem gravamina cumulantes. Sunt & nonnulli qui procuraciones Nunciatorum Apostolicæ Sedis, aliisque extraordinaria onera exemptis, & aliis Religiosis pro majori parte imponunt; ut se ac Presbyteros liberent Seculares, Religiosos ad ordinandum hujusmodi onerum distributionem minimè affluentes: In multis etiam aliis prælati Prælati, exempta Monasteria, & ipsorum Ecclesias utroque illis jure subiectas, gravant in procuracionibus recipiendis, & oneribus insolitis imponendis. Nos igitur super his volentes de opportuno remedio providere, sacri approbatione Concilii duximus statuendum, ut si Episcopi non causâ visitationis, sed charitativè hospitalitatis, ad Monasteria venerint supradicta, victualia gratis recipiant, que charitatis gratiâ eis fuerint ministrata. Ipsi autem Episcopi, ad Monasteria venientibus supradicta & procuraciones ibidem recipientibus sibi debitas de jure communi, consuetudine, privilegio, vel jure alio speciali in domibus ipsorum Monasteriorum, extra tamen septa ipsorum existentibus, si que fuerint ad hoc aptæ, alioquin intra septa ipsa, non tamen intra portam, quam Regularem appellant, carnum pro congruentia temporis, si voluerint (privilegio non obitante quocunque) cibaria ministrantur. Nec inconvegens reputamus, si fragmenta, que de mensis ipsorum Episcoporum & suorum familiarium colliguntur, per ipsorum Episcoporum Eleemosynarios ibidem pauperibus erogentur. Ab aliis autem gravaminibus expressis superius, Prælati diligenter abstinere, si Dei & Apostolicæ Sedis indignationem voluerint evitare.

III. IDEM in Eodem.

Diocessani, quibus hoc constat, illos qui exigendo à Clericis

pedagia, vel guidagia excommunicati sunt vel interditi, publicare debent. Joan. And.

Præsentis Constitutionis jubemus, ut locorum Diocessani contra eos qui ab Ecclesiis vel personis Ecclesiasticis pro eorum rebus propriis, quas non negociandi causâ deserunt, aut deserri faciunt, vel transmittunt, pedagia vel guidagia suo vel alieno nomine exigunt, vel extorquent in animarum suarum periculum, & eorum à quibus ea exigunt, præjudicium & gravamen, excommunicationis & interdicti sententias à jure prolatas, postquam de his ipsis confiterit, omnino publicent, vel à suis subditis, tamdiu faciant publicari, donec illi sic exacta restituerint, & de transgressione hujusmodi satisfecerint competenter.

PITH. Præsentis Constitutionis, &c. Vide leg. Longobard. lib. 3. tit. 94.

DE CELEBRATIONE MISSARUM, ET ALIIS DIVINIS OFFICIIS.

TITULUS XIV.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Prælati, ad quos spectat correctio, & illis negligentibus, Superiores ipsorum debent esse solliciti, ut horis debitis in Cathedralibus, Regularibus & Collegiatis Ecclesiis Hora Canonica devotè psallatur: & quod in Ecclesiis aliis celebratur congruenter & debite Divinum Officium, & nocturnum. Principaliter hoc intendit. Joan. And.

GRAVI nimirum turbatione movemur, quod ex nonnullorum Rectorum negligentia, que dum ipem impunitatis permittit, multam nutrire pestilentiam consuevit in subditis, perique Ecclesiarum Ministris modesti Ordinis Clericalis abjecta, dum offerit Deo sacrificium laudis fructum laborum suorum in puritate conscientie, & animi devotione deberent, Horas Canonicas dicere, seu psallere, transcurrendo, lyncopando, extranea quidem, & plerumque vana, prophana, & inhoneste intermiscendo colloquia, tardè ad Chorum conveniendo, sine Ecclesiam ipsam absque rationabili causa ante suam Officiu excedendo frequenter, aves interdum portando, se faciendo portari, canesque secum ducendo venaticos, ac quasi nihil præcedentes de Clericali militia, in corona, vestibus, & tonsura, Divina etiam celebrare, aut eis interesse nimis indevote præsumunt. Nonnulli etiam tam Clerici, quam Laici, præsertim in festorum certorum vigiliis, dum in Ecclesiis deberent orationi insistere non verentur in ipsis, earumque Cœmeteriis choreas facere dissolutas, & interdum canere cantilenas, ac multas insolentias perpetrare, ex quibus Ecclesiarum, & Cœmeteriorum violationes, inhonestas, variæque delicta quandoque sequuntur, & Ecclesiasticum plerumque perturbatur Officium, in Divina Majestatis offensam, & astantium scandalum populorum. In multis insuper Ecclesiis cum valis, vestimentis, & ceteris ornamentis ad divinum cultum necessariis, indecentibus utique (pensatis earum facultatibus) deseruntur. Ne igitur transgressiones invalcant hujusmodi, aliisque veniant in exemplum, sacri Concilii approbatione hoc fieri prohibentes: sancimus, ut illi, ad quos id pertinet, & in eorum si utique exempti non sint, negligentiam, vel defectum locorum Ordinarii: si vero exempti fuerint, aut alias circa hoc privilegiati, Superiores ipsorum (omni negligentia vel incuria penitus relegata) circa reformanda præmissa, & eorum singula corrigenda, necnon ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis Ecclesiis horis debitis devotè psallatur: In aliis vero convenienter & debite celebratur Divinum diurnum & nocturnum Officium, si Dei & Apostolicæ Sedis indignationem evitare voluerint, sollicitam curent diligentiam adhibere: contradictores centuram Ecclesiasticam (dummodo ad eos illam exercere pertineat), aliisque opportunis remediis compellendo, facientes prout ad eos spectat in his, & aliis que ad Divinum cultum, & eorum reformationem pertinent, ac Ecclesiarum & Cœmeteriorum respectum honestatem, sacrorum statuta Canonum, ad que scienda diligens curent adhibere studium, irrefragabiliter observari.

II. IDEM in Eodem.

Clerici etiam Religiosi, domestici commensales Cardinalium vel Episcoporum, se possint illis in Divinis Officiis coaptare. Hoc dicit. Joan. And.

Dignum proflus & congruum arbitramur, quod Clerici tam Religiosi, quam alii Cardinalium sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac quorumcumque Pontificum gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentium, commensales domestici se possint ipsis in Divinis Officiis coaptare, ut illud, quod iidem Cardinales, seu Pontifices dicunt, Officium licite dicere valeant: nec ad dicendum aliquod aliud teneantur, sacri approbatione Concilii indulgentum.

Nota quod res Clericorum gaudent eodem privilegio quo res Ecclesiarum. c. ult. de vit. & honif. Cler. c. Ecclesiarum servat. 12. q. 8. Anchar. p. ol. de ipsis eis confiterit, &c. q. al. extorta. r. al. ita: de celebratione Missarum, & aliorum Officiorum.

De materia hujus Clementis. præter Doct. hic vide Canonistas in c. 1. & c. dolentes, ext. de celebr. Missarum.

al. ita: etiam interdum, &c. u. al. perturbatione.

al. ita: diurnum Officium pariter & nocturnum.

DE BAPTISMO, ET EJUS EFFECTU.

TITULUS XV.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

In Fontibus Ecclesiarum, non in privatis domibus, debet Baptisma concedi. Duos casus excipit, & transgressores puniri præcipit. Joan. And.

Conferunt tradita per B. Th. part. 3. q. 83. art. 3.

Præsentis y prohibemus decreto, ne quis de cetero in aulis vel cameris, aut aliis privatis domibus, sed duntaxat in Ecclesiis, in quibus sunt ad hoc fontes specialiter deputati, aliquos (nisi Regum vel Principum, quibus valeat in hoc casu deseri, liberi extiterint, aut talis necessitas emerlerit, propter quam nequeat ad Ecclesiam absque periculo, propter hoc accessus haberi) audeat baptizare. Qui autem secus præsumperit, aut suam in hoc præsentiam exhibuerit, taliter per Episcopum suum castigetur, quod alii attentare similia non præsumant.

DE RELIQUIIS ET VENERATIONE SANCTORUM.

TITULUS XVI.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Festum Corporis Christi celebrari debet feria quinta, post Octavam Pentecostes; & certa indulgentia concedatur illis, qui in festo, vel intræ Octavam Officio vel Horis intererunt. Hoc dicit. Joan. And.

In antiquioribus codicibus desit dicitur hoc.

SI Dominum in Sanctis eius laudare jubemur, dignum profectò, iustum & salutare nobis existit, ut sibi in sui quo nos quotidie spiritualiter rehit memoriam Corporis, laudes festivè venerationis & gratias referamus. Hac igitur consideratione inducti, Constitutionem à bonæ memoriæ Urbano Papa IV. prædecessore nostro super hoc editam, de Fratrum nostrorum consilio districtè præcipimus observari: cujus tenor sequitur in hæc verba: Urbanus Episcopus servus servorum Dei, Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati, &c. Transitus de hoc mundo ad Patrem Salvator noster Dominus Jesus Christus, cum tempus suæ passionis infaret, sumptâ cœnâ, in memoriam mortis suæ instituit summum & magnificum sui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo. Nam quoties hunc panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus, & in institutione quidem hujus Sacramenti dixit ipse Apostolus: Hoc facite in meam commemorationem; ut præcipuum & inigne memoriale sui amoris extimii, quo nos dilexit & nobis hoc præcellens & venerabile Sacramentum: memoriale, inquam, mirabile ac stupendum, delectabile, suavitissimum, ac super omnia pretiosum, in quo innovata sunt signa, & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis saporis suavitas, ipsaque dulcedo Domini degustatur, in quo utique vitæ ipsius fragrum consequimur & salutis. Hoc est memoriale dulcissimum, memoriale sacratissimum, & memoriale salvificum, in quo gratam redemptionis nostræ recensemur memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa; in quo profectò proficimus ipsius corporali præsentia Salvatoris. Alia namque, quod sed non propter hoc realem eorum præsentiam complectimur; In hac verò Sacramentali Christi commemoratione Jesus Christus præfens sub alia quidem forma, in propria verò substantia est nobiscum. Ascensus enim in cælum dixit ipsis promissione confortans, quod remaneret & esset cum eis, etiam præsentia corporali. O digna & nunquam intermittenda memoria! in qua mortem nostram recolimus mortuam, nostrumque interitum interisse, ac lignum vivificum ligno crucis affixum, fructum nobis atulisse salutis. Hac est commemoratio gloria, que Fidelium animos replet gaudio salutari, & cum infusione lætitiæ devotionis lacrymas subministrat. Exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo passionem Dominicam, per quam liberati sumus, vix lacrymas continemus. In hac itaque sacratissima commemoratione adfuit nobis suavitatis gaudium simul & lacrymæ, quia & in ea congaudemus lacrymantes, & lacrymantur devotè gaudentes, lætas habendo lacrymas, & lætiam lacrymantem: nam & cor ingenti persulfu gaudio, dulces per oculos stillat lacrymas. O divinæ amoris immensitas! divinæ pietatis superabundantia! divina affluentia largitatis! dedit enim nobis Dominus omnia, que subiecit sub pedibus nostris, & super universas terræ creaturas contulit nobis dominium principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum nobilitat & sublimat hominis dignitatem. Administratores namque sunt

Vide Glo. in l. 1. ff. quod met. cau. & glo. in l. 2. c. in quibus cau. colo. lib. 11.

al. supernorum.

omnes in ministerium, propter eos qui hereditatem salutis capiunt, destinati. Et cum tam copiosa fuerit erga nos ejus munificentia, volens adhuc ipse in nobis suam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas! ubi donator venit in donum, & datum est idem penitus cum datore. Quam larga & prodiga largitas, cum tribuit quis seipsum. Dedit igitur nobis se in pabulum, ut quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse relevaretur ad vitam: cecidit homo per cibum ligni mortiferum, relevatus est homo per cibum ligni vitalis. Illius esus meruit læsionem; istius gustus intulit sanitatem: gustus sauciavit, & gustus sanavit. Vide quia unde vulnus est ortum, prodiit & medela: & unde mors subit, exinde vita event. De illo siquidem gustu dicitur, Quacunque die comederis, morte morieris: De isto vero legitur, Si quis comederit ex hoc pane, vivet in æternum: Hic est cibus, qui plene reficit, verè nutrit, summè que impinguat: non corpus, sed cor: non carnem, sed animam: non ventrem, sed mentem. Homini ergo, qui spirituali alimonia indigebat, Salvator ipse misericors, de nobiliori & potentiori hujus mundi alimento pro anime refectioe pia dispositione providit, decens quoque liberalitas extitit, & conveniens operatio pietatis, ut Verbum Dei æternum, quod rationalis creatura cibus est & refectio, factum caro, se rationabili creaturæ carni & corpori, homini videlicet, in edulium largiretur: panem enim Angelorum manducavit homo; & ideo Salvator ait: Caro mea verè est cibus. Hic panis sumitur, sed verè non consumitur: manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minimè transformatur: sed si dignè recipitur, sibi recipiens conformatur. O excellentissimum Sacramentum! o adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipue magnificandum laudibus, dignis precibus exaltandum, cunctis honorandum studiis, devotis prosequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum! O memoriale nobilissimum, intimis commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reservandum in cordis utero, & meditatione ac celebratione sedula recensendum. Hujus memorialis continuum debemus celebrare memoriam, ut illius, cujus ipsum fore memoriale cognoscimus, semper memores existamus; quia cujus donum, vel munus frequentissimè apicetur, hujus memoria strictius retinetur. Licet igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis Missarum solenniis frequenter, conveniens tamen arbitramur & dignum, ut de ipso semel saltem in anno, ad confundendam specialiter hæreticorum perfidiam & infaniam, memoria lenior & celebrator habeatur. In die namque Cœnæ Domini, quo die ipse Christus hoc instituit Sacramentum, universalis Ecclesia pro penitentium reconciliatione, sacri confessione Chrismatis, adimplerione mandati circa lotionem pedum, & aliis, quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramus, ipsa observat Ecclesia, ut (quamvis in Letanias & Missis, ac aliis etiam ipsorum memoriam sæpius renovemus) nihilominus tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solenniis recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solennitatis debitum aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias, ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater Ecclesia certam diem, in qua generaliter omnium Sanctorum commemoratio fieret, ut in hac ipsorum celebratione communi, quicquid in propriis ipsorum festivitibus omnium existeret, solveretur. Postquam igitur exequendum est erga hoc vivificum Sacramentum Corporis & Sanguinis Jesu Christi, qui est Sanctorum omnium gloria & corona, ut festivitæ ac celebratæ præfulgeat speciali, quatenus in eo, quod in aliis Missarum Officiis, circa solennitatem est forsitan prætermisum, devotâ diligentia suppleatur, & Fideles festivitæ ipsa instante) intra se præterita memorant, id quod in ipsis Missarum solenniis, secularibus forsitan agendis impliciti, aut alias, ex negligentia vel fragilitate humana minus plene gesserunt, tunc attentè in humilitate spiritus, & animi puritate restaurant. Intelleximus autem olim, dum in minori effemus officio constituti, quod fuerat quibusdam Catholicis divinitus revelatum, festum hujusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum. Nos itaque ad corroborationem & exaltationem Catholicæ Fidei, dignè ac rationabiliter duximus statuendum, ut de tanto Sacramento, præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit Ecclesia, & solennior & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proxima, post Octavam Pentecostes; ut in ipsa quinta feria devotè turbæ Fidelium propter hoc ad Ecclesias affectuose concurrant, & tam Clerici quam populi gaudentes, in cantica laudum surgant: tunc enim omnium corda & vota, ora & labia, hymnos persolvant lætitiæ salutatis: tunc psallat fides, spes tripudiet, exultet charitas, devotio plaudat, jubilet chorus, puritas jocundetur: tunc singuli alacri animo, pronæque voluntate conveniant, sua studia laudabiliter ex-

al. mortiferi.

Gen. 2.

Joan. 6.

al. ita: & non inconveniens, &c.

Psal. 77. Joan. 6.

Vide Conc. Trid. sess. 13. de sanctissimo Eucharisticæ Sacramento. c. 5. & causa.

Joan. 3.

al. extitit.

Philip. 4.